

Список використаних джерел:

1. Болюбаш Я.Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посібник для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти / Я.Я. Болюбаш. – К. : ВВП «КОМПАС», 1997. – 64 с.
2. Кузьмінський А.І. Європейська кредитно-трансферна система і міжнародна мобільність студентів / А.І. Кузьмінський. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – 24 с.
3. Наказ Міністерства освіти і науки України № 943 від 16 жовтня 2009 р. «Про впровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи» // Вища школа. – 2010. – №1. – С. 75-91.
4. Писаревський І.М. Методичні вказівки з організації державних екзаменів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» на здобуття кваліфікації бакалавр з туризму (напряму підготовки 6.050400 – «Туризм» спеціальності «Туризм»; напряму підготовки бакалаврів 6.020107 – «Туризм» галузі знань 0201 – «Культура») / І.М. Писаревський, С.А. Александрова. – Харків : ХНАМГ, 2007. – 62 с.
5. Овчинников С.С. Методичні вказівки з організації та проведення державного екзамену освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» з професійного спрямування «Світлотехніка і джерела світла» за напрямком підготовки 0906 – «Електротехніка» / С.С. Овчинников, Г.О. Петченко, О.Л. Черкашина. – Харків : ХНАМГ, 2008. – 20 с.

Л. О. Кулик, А. В. Ткаченко

Черкаський національний університет
імені Богдана ХмельницькогоОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО
ГОСУДАРСТВЕННОГО ЕКЗАМЕНА ПО «ФИЗИКИ И
МЕТОДИКИ ЕЕ ПРЕПОДАВАНИЯ» ДЛЯ БАКАЛАВРОВ

В статті проаналізовані нормативні документи підготовки бакалавров фізики. Представлена технологія організації і проведення комплексного кваліфікаційного державного екзамену по «Фізике и методике её преподавания» для бакалавров (направлення підготовки 6.040203 Фізика).

Ключевые слова: итоговая государственная аттестация бакалавров, комплексный квалификационный государственный экзамен, тестовые задания, компьютерное тестирование.

L. O. Kulyk, A. V. Tkachenko

Cherkassy Bogdan Khmelnytsky National University

THE COMPLEX STATE EXAM ON «PHYSICS AND
METHODICS OF TEACHING» AS THE TECHNOLOGY
ORGANIZATION AND HOLDING FOR BACHELORS OF
SPECIALTY PHYSICS (6.040203).

Legal documents of Physics (6.040203) bachelors' specialty training is analyzed in the article. The article highlights the complex state exam on «Physics and Methodics of Teaching» as the technology organization and holding for bachelors. The author gives the example one of eleven blocks of students' theoretical knowledge examination using the system of computer testing.

Key words: complex state exam, summary state assessment of bachelors, test tasks, computer testing.

Отримано: 20.05.2013

УДК 378.147:377.3-051

В. П. Курок, Б. О. Шевель

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
НА РІЗНИХ ЕТАПАХ РОЗВИТКУ ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

У статті проаналізовані особливості організації та проведення педагогічної практики на різних етапах розвитку інженерно-педагогічної освіти України. Зроблена спроба визначити взаємозв'язок підготовки студентів до інженерно-педагогічної діяльності під час проходження ними практики в різних навчальних закладах та наукових підходів до її організації у різні часові періоди. Проаналізовані сучасні тенденції щодо організації та проведення педагогічної практики майбутніх інженерів-педагогів у вищому педагогічному навчальному закладі.

Ключові слова: інженер-педагог, педагогічна практика, етапи розвитку інженерно-педагогічної освіти, інженерно-педагогічна підготовка.

Постановка проблеми. Ефективність здійснення підготовки майбутніх інженерів-педагогів до майбутньої професійної діяльності в умовах вищого педагогічного навчального закладу залежить від оптимального визначення ключової системи взаємозалежних компонентів навчально-виховного процесу. Важливу роль у формуванні готовності майбутніх інженерів-педагогів до професійної діяльності відіграє проходження ними педагогічної практики.

У процесі її проходження студенти мають змогу ознайомитися зі специфікою своєї майбутньої професійної діяльності, особливостями ведення навчальної документації, з посадовими інструкціями майстра виробничого навчання та викладача спецпредметів, перевірити власні знання та вміння тощо. Практика дозволяє створити в студентів цілісне уявлення про сутність та специфіку інженерно-педагогічної діяльності, засвоїти норми етичної поведінки, допомагає у виборі майбутнього професійного розвитку відповідно до власних здібностей та інтересів.

Аналіз останніх досліджень. Аналізуючи сучасні дослідження в інженерно-педагогічній освіті, можна зазначити, що основні підходи до організації та проведення педагогічної практики студентів розглянуті в працях С. Щура, Л. Тархан, Т. Калініченко та низки інших авторів.

Так, на думку Л. Тархан, сучасна концепція інженерно-педагогічної освіти України передбачає наявність у структурі діяльності інженера-педагога двох взаємопов'язаних і відносно самостійних видів професійної діяльності – професійно-педагогічної та професійно-інженерної. Інженер-педагог повинен не тільки викладати певну навчальну дисципліну, а й здійснювати керівництво практикою учнів середнього професійного навчального закладу, тобто

інженер-педагог професійної школи повинен бути компетентним у певній профільній предметній галузі [11, с.13].

Аналіз інженерно-педагогічної діяльності, проведений Т. Калініченко показав, що вона відрізняється від діяльності інженерної та педагогічної характером виконання дій. При цьому характер цієї діяльності відображається у змісті освіти інженера-педагога. Фактично зазначеному фахівцю необхідно засвоїти два види діяльності, а термін його навчання у вищому навчальному закладі становить п'ять років. Стільки ж часу становить термін підготовки окремо інженерів та педагогів. При цьому обсяг інформації, який необхідно засвоїти інженеру-педагогу значно більший, ніж у інженера чи педагога, що видно з аналізу інженерно-педагогічної діяльності [7].

У навчальні плани підготовки інженерів-педагогів включаються абсолютно різні за своїм змістом різновиди практик, а саме: навчально-ознайомча, технологічна, навчально-педагогічна, виробнича, переддипломна, педагогічна та виробнича [10, с.456].

Мета статті полягає в аналізі особливостей організації і проходження педагогічної практики, її ролі у підготовці майбутніх інженерів-педагогів до здійснення професійної діяльності, а також у вивченні історичного досвіду їх проведення.

Виклад основного матеріалу. Педагогічна практика, як одна з найважливіших ланок у системі професійної підготовки педагогічного фахівця, носить тривалий і безперервний характер, що забезпечує фундамент для вироблення основних педагогічних умінь і навичок у майбутніх педагогів. На думку К. Ушинського, «метод викладання можна вивчити з книг або із слів викладача, але придбати вміння користуватися цим методом можна тільки завдяки довготривалій практиці» [13].

професійної школи у вищих навчальних закладах України свідчить про різні підходи до визначення видів і змісту практик, які формують у студентів практичні вміння і навички професійно-педагогічної діяльності [14, с. 8].

Аналізу сучасних планів щодо місця педагогічних практик в системі підготовки майбутніх інженерів-педагогів подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Курс	Назва практики
3	Безвідривна методична
4	На робочому місці майстра виробничого навчання
5	На робочому місці викладача спецпредметів
5	Переддипломна
Магістратура	Педагогічна навчальна у ВНЗ I-II рівнів акредитації
Магістратура	Дослідницька «Управління ВНЗ I-II рівнів акредитації»

Як бачимо, організація та проведення педагогічної практики займає важливе місце в системі підготовки майбутніх інженерів-педагогів. Крім того, наразі існує чимало перспективних напрямів її вдосконалення.

Так, наприклад, цікавим для нас є дослідження, проведене Л. Тархан та Е. Шаріповою, згідно яких у межах педагогічної практики студентам спеціальності «Професійна освіта» було запропоновано в проектному режимі самостійно скласти програму майбутньої роботи з урахуванням своїх індивідуальних особливостей і їх готовності до зустрічі з незнайомими учнями та педагогічним колективом. Успішність виконання завдання, безумовно, визначається проектувальними діями і особливостями проектного мислення студента. Логіка проектувальної діяльності передбачає початкову самодіагностику студентів з використанням методик, засвоєних ними раніше на практичних заняттях і спрямованих на виявлення своїх сильних і слабких професійно-особистісних якостей, а також аналізу зворотного зв'язку з оцінкою своєї готовності з боку товаришів по групі й викладачів [12].

Висновки. Аналіз генезису організації та проведення педагогічної практики студентів у інженерно-педагогічній освіті дозволяє стверджувати про певні позитивні зрушення. Педагогічна практика набула значної трансформації з часів зародження і до нашого часу, а її зміст науково обґрунтований та відповідає усім вимогам, які висуваються до педагогічних фахівців нової формації.

Перспективи подальших досліджень. Нагальною є проблема забезпечення студентів-практикантів робочими місцями під час проходження усіх видів практик з метою виконання її завдань.

Список використаних джерел:

1. Абашкіна Н.В. Принципи розвитку професійної освіти в Німеччині : монографія / Н.В. Абашкіна. – К. : Вища школа, 1998. – 207 с.
2. Батышев С.Я. Реформы профессиональной школы (опыт, поиск, задачи, пути реализации) / С.Я. Батышев. – М. : Высшая школа, 1987. – 343 с.
3. Брюханова Н.О. Історія становлення інженерно-педагогічної освіти / Н.О. Брюханова // Проблеми інженерно-педагогічної освіти : зб. наук. пр. – Х., 2006. – Вип. 12. – С. 46-58.
4. Джантіміров А.Ю. Багаторівнева підготовка інженерно-педагогічних кадрів для професійно-технічних навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / А.Ю. Джантіміров. – К., 2007. – 255 с.
5. Дидактические основы подготовки инженеров-педагогов : учеб. пособие / под ред. П.Ф. Кубрушко, В.П. Косырева. – Екатеринбург : Изд-во Урал. гос. проф. пед. ун-та, 1997. – 200 с.
6. Зеер С.Ф. Профессиональное становление личности инженера-педагога / С.Ф. Зеер. – Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 1988. – 120 с.

7. Калініченко Т.В. Комунікативна діяльність інженера-педагога при викладанні технічних дисциплін / Т.В. Калініченко // Нові технології навчання : наук.-метод. зб. – К. : НМЦ ВО, 2002. – Вип. 33. – С. 124-129.
8. Макиенко Н.И. Педагогический процесс в училищах профессионально-технического образования / Н.И. Макиенко ; под ред. И.Г. Коваленко. – Минск : Высшейш. школа, 1977. – 256 с.
9. Нікуліна А.С. Безперервна післядипломна освіта інженерно-педагогічних працівників України : монографія / А.С. Нікуліна, В.В. Олійник, Г.П. Матвеев та ін. ; за ред. А.С. Нікуліної, В.В. Олійника. – Донецьк : ДПО ІПП, 2000. – 212 с.
10. Педагогика: Большая современная энциклопедия / сост. Е.С. Рапацевич – Мн. : Современ. слово, 2005. – 720 с.
11. Тархан Л.З. Введение в профессию инженера-педагога швейного профиля : учебное пособие / Л.З. Тархан. – Симферополь : Крымское учебно-педагогическое государственное издательство, 2006. – 172 с.
12. Тархан Л.З. Суть проектного підходу до організації педагогічної практики майбутніх інженерів-педагогів / Л.З. Тархан, Е.Р. Шаріпова // Наукові записки. Серія: Педагогіка. – 2011. – № 3. – С. 276-281.
13. Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибрані твори в 2 т. / К.Д. Ушинський. – К. : Рад. шк., 1983. – Т. 1. – С. 192-472.
14. Щербак О.І. Аналіз куррикулума підготовки педагога професійної школи в Україні / О.І. Щербак, Я.Я. Болюбаш, Л.І. Шевчук та інші ; за ред. О.І. Щербак. – К. : Наук. світ, 2003. – 35 с.
15. Щур С.П. Развивающий потенциал педагогической практики будущих инженеров-педагогов / С.П. Щур ; под ред. Б.В. Пальчевского. – Минск : Технопринт, 2002. – 228 с.

В. П. Курок, Б. А. Шевель

Глуховский национальный педагогический университет имени Александра Довженко

АНАЛИЗ ПОДХОДОВ К ОРГАНИЗАЦИИ И ПРОВЕДЕНИЮ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПРАКТИКИ НА РАЗНЫХ ЭТАПАХ РАЗВИТИЯ ИНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ УКРАИНЫ

В статье проанализированы особенности организации и проведения педагогической практики на разных этапах развития инженерно-педагогического образования Украины. Сделана попытка определить взаимосвязь подготовки студентов к инженерно-педагогической деятельности во время прохождения ими практики в различных учебных заведениях и научных подходов к ее организации в разные временные периоды. Проанализированы современные тенденции организации и проведения педагогической практики будущих инженеров-педагогов в высшем педагогическом учебном заведении.

Ключевые слова: инженер-педагог, педагогическая практика, этапы развития инженерно-педагогического образования, инженерно-педагогическая подготовка.

V.P. Kurok, B.A. Shevel

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

ANALYSIS OF APPROACHES THE TEACHING PRACTICE AT DIFFERENT STAGES OF THE ENGINEERING AND THE PEDAGOGICAL EDUCATION IN UKRAINE

The article analyses the peculiarities of organizing and realizing the pedagogical practice at different stages of the engineering and pedagogical education in Ukraine. The attempt to define the connection of students training for the engineering and the pedagogical activity during their practice at different educational establishments and the scientific approaches to organizing it at different time periods. Modern tendencies in organizing and realizing the engineers-to-do and teachers-to-do pedagogical higher educational establishment are analyzed.

Key words: engineers-to-do, teacher-to-do, pedagogical practice, engineering and pedagogical development stages, engineering and pedagogical training.

Отримано: 27.05.2013